

BORSA TRENDLERİ RAPORU

OCAK - MART 2019

SAYI: XXVIII

Değerli Okuyucularımız,

2019 yılının ilk çeyreğine ait Borsa Trendleri Raporu ile karşınızdayız.

2018’de net 2 milyar ABD doları yabancı çıkışının ardından Borsa İstanbul yılın ilk çeyreğine 278 milyon ABD doları net yabancı girişiyle başlamıştır.

2019’un ilk çeyreğinde Borsa İstanbul’da yabancı yatırımcıların işlem hacmindeki payı %30 seviyesini korumuştur.

Türkiye’de ihraç edilen özel sektör borçlanma araçlarının döviz cinsi dağılımına bakıldığında 2019’un ilk çeyreğinde Türk Lirası cinsinden borçlanma araçları hacmi yıllık bazda %27 artış kaydetmiştir. 5 yıldan uzun vadeli borçlanma araçlarının hacminde önemli artış yaşanırken kısa vadeli ihraçların toplamdaki payı %60 seviyesinde gerçekleşmiştir.

İyi okumalar ve bir sonraki rapor dönemine kadar verimli çalışmalar dileriz,

MKK Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi
Ekrem Arıkan

TÜYİD Yatırımcı İlişkileri Derneği Başkanı
Aslı Selçuk

Yasal Uyarı: Borsa İstanbul’da işlem gören hisse senetlerine ilişkin önemli istatistikler bulabileceğiniz bu raporda yer alan değerlendirme ve bilgiler MKK tarafından açıklanan veriler esas alınarak hazırlanmıştır. Yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir ve sermaye piyasasındaki alım satım kararlarınızı destekleyecek yeterli bilgiyi içermeyebilir. Burada yer alan veriler ve bilgilerin tam ve doğru olduğu garanti edilemez; içerik, haber verilmeksizin değiştirilebilir. Tüm veriler, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan MKK ve TÜYİD sorumlu değildir.

Raporun hazırlanmasını sağlayan Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) Veri Depolama ve Raporlama Müdürlüğü Direktörü Özgür Uysal, Uzmanı Ebru Demircan’a, TÜYİD Yönetim Kurulu Üyeleri Başak Öge ve Işıl Bük ile TÜYİD Üyesi Eren Öner’e ve İpek İyisan’a teşekkürlerimizi sunarız.

İÇİNDEKİLER

1. BORSA ŞİRKETLERİNİN ENDEKS BAZINDA DAĞILIMI	4
2. HALKA AÇIKLIK ORANLARI	4
3. PİYASA DEĞERLERİ.....	5
4. İŞLEM HACİMLERİ	6
5. YABANCI İŞLEMLERİ – NET GİRİŞ ÇIKIŞLAR.....	8
6. UYRUK BAZINDA İŞLEM HACMİ DAĞILIMI.....	9
7. UYRUK BAZINDA YATIRIMCI SAYISI VE PİYASA DEĞERİ.....	10
8. ENDEKS VE UYRUK BAZINDA YATIRIMCI SAYILARI	12
9. ENDEKS VE UYRUK BAZINDA PORTFÖY DEĞERLERİ (MİLYAR TL)	12
10. YABANCI YATIRIMCILARIN PORTFÖY DEĞERİ VE YATIRIMCI SAYISI SIRALAMASI.....	13
11. MENKUL KIYMET BAZINDA YATIRIMCI SAYISI VE PİYASA DEĞERİ	13
12. RISK İŞTAHI ENDEKSİ	14
13. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ DÖVİZ CİNSİ BAZLI DAĞILIMI (KÜMÜLATİF)	16
14. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ DÖVİZ CİNSİ BAZINDA KIYMET TİPİ DAĞILIMI(KÜMÜLATİF)	17
15. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ UYRUK VE KİMLİK TİPİ BAZINDA DAĞILIMI (KÜMÜLATİF)	18
16. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ İHRAÇCI BAZINDA TARİHSEL HACİMLERİ (KÜMÜLATİF)	19
17. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN EURO VE ABD DOLARI CİNSİNDEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ İHRAÇCI BAZINDA TARİHSEL HACİMLERİ (KÜMÜLATİF)	19
18. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ VADE BAZINDA TARİHSEL HACİMLERİ (KÜMÜLATİF)	20

1. Borsa Şirketlerinin Endeks Bazında Dağılımı

2019 yılı ilk çeyrek sonu itibarıyla BIST TÛM’de işlem gören şirket sayısı 327’de sabit kalmıştır.

Endeks	2018 1Ç	2018 YS	2019 1Ç
BIST BANKA	13	13	13
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	36	35	37
BIST TİCARET	17	17	17
BIST HİZMETLER	59	61	60
BIST MALİ	94	93	94
BIST SİNAİ	155	157	16
BIST TEKNOLOJİ	15	16	157
BIST TÛM	323	327	327

2018 yılı sonu itibarıyla yıl içerisinde gerçekleşen yeni halka arzların ve gelişen işletmeler piyasasından geçişlerin etkisiyle BIST TÛM’de işlem gören şirket sayısı 327 seviyesine ulaşmıştır. 2019 yılının ilk çeyreğinde ise bu sayı değişmemiş ve aynı seviyede kalmıştır.

2. Halka Açıklık Oranları

2018 yılsonuna göre BIST TÛM’ün toplam halka açıklık oranında ve fiili dolaşım halka açıklık oranında küçük de olsa artış yaşanmıştır.

ENDEKS	HALKA AÇIKLIK ORANI			HALKA AÇIKLIK ORANI (FİİLİ DOLAŞIM)		
	31.03.2018	31.12.2018	31.03.2019	31.03.2018	31.12.2018	31.03.2019
BIST BANKA	42.71%	37.45%	38.28%	30.50%	20.77%	23.57%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	41.33%	42.80%	42.12%	33.50%	33.67%	33.29%
BIST TİCARET	58.76%	61.40%	59.98%	42.64%	52.63%	51.60%
BIST 30	42.13%	44.30%	42.52%	39.02%	40.67%	39.35%
BIST 50	41.40%	41.11%	41.20%	36.38%	36.60%	36.19%
BIST 100	42.04%	41.69%	41.57%	35.57%	35.97%	35.66%
BIST HİZMETLER	40.31%	43.33%	41.88%	33.86%	38.36%	37.11%
BIST MALİ	42.63%	39.81%	40.21%	31.68%	25.18%	26.97%
BIST SİNAİ	41.70%	39.05%	39.75%	32.29%	30.58%	30.63%
BIST TEKNOLOJİ	21.09%	28.78%	30.02%	19.33%	27.45%	28.15%
BIST TÛM	40.97%	39.84%	40.01%	31.84%	29.47%	30.04%

Geçen yılın aynı dönemine göre BIST TÜM'ün hem toplam halka açıklık oranı, hem de fiili dolaşım halka açıklık oranında düşüşler yaşansa da, 2019 yılının ilk üç aylık periyodunda küçük de olsa artışlar olduğu görülmektedir.

İlk çeyrekte fiili dolaşım halka açıklık oranları incelendiğinde Banka endeksi %21'den %24'e, Teknoloji endeksi ise %27'den %28 seviyesine yükselmiştir. Diğer taraftan Ticaret endeksi %53 seviyesinden %52 seviyesine gerilemiştir.

3. Piyasa Değerleri

2019 yılının ilk çeyreğinde BIST TÜM endeksinde bir önceki yıla göre TL'nin Dolar bazında değer kaybının etkisiyle %37'lik değer kaybı yaşanmıştır.

Milyon TL	31.03.2018	31.12.2018	31.03.2019	Çeyreksele Değişim	Yıllık Değişim
BIST BANKA	221,790	229,698	225,582	-2%	2%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	120,642	102,712	110,802	8%	-8%
BIST TİCARET	44,497	44,629	40,987	-8%	-8%
BIST 30	533,421	434,956	467,096	7%	-12%
BIST 50	636,855	530,188	562,575	6%	-12%
BIST 100	723,581	589,759	616,190	4%	-15%
BIST HİZMETLER	192,106	152,460	147,151	-3%	-23%
BIST MALİ	380,893	363,190	369,526	2%	-3%
BIST SİNAİ	281,801	239,836	255,533	7%	-9%
BIST TEKNOLOJİ	35,875	30,385	27,976	-8%	-22%
BIST TÜM	890,675	785,872	800,186	2%	-10%

Milyon USD	31.03.2018	31.12.2018	31.03.2019	Çeyreksele Değişim	Yıllık Değişim
BIST BANKA	56,165	43,495	40,079	-8%	-29%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	30,551	19,449	19,686	1%	-36%
BIST TİCARET	11,268	8,451	7,282	-14%	-35%
BIST 30	135,081	82,362	82,989	1%	-39%
BIST 50	161,274	100,395	99,953	0%	-38%
BIST 100	183,236	111,676	109,479	-2%	-40%
BIST HİZMETLER	48,648	28,870	26,144	-9%	-46%
BIST MALİ	96,456	68,773	65,654	-5%	-32%
BIST SİNAİ	71,362	45,415	45,401	0%	-36%
BIST TEKNOLOJİ	9,085	5,754	4,971	-14%	-45%
BIST TÜM	225,550	148,811	142,169	-4%	-37%

2019 yılının ilk çeyreğinde BIST TÜM'ün piyasa değerinde TL bazında %2 değer artışı görülürken ABD Doları bazında %4'lük düşüş yaşanmıştır. İlk çeyrekte dolar bazında en büyük düşüş %14 ile Ticaret ve Teknoloji endekslerinde görülürken, Banka endeksi %8'lik düşüş göstermiştir.

TL'nin ABD Doları bazında değer kaybının son bir yıllık periyotta çok yüksek seviyede gerçekleşmesinin etkisiyle BIST TÜM endeksinde geçen yılın aynı dönemine göre ABD Doları bazında %37'lik düşüş görülürken bu oran TL bazında %10 düşüş ile sınırlı kalmıştır.

Son bir yıllık periyotta dolar bazında en yüksek düşüş ise sırasıyla %45 ve %46 ile BIST Teknoloji ve BIST Hizmetler endeksinde yaşanmıştır.

4. İşlem Hacimleri

NOMİNAL DEĞER (Mn)	2018 1. Çeyrek	2018 4.Çeyrek	2019 1. Çeyrek	Çeyrekse Değişim	Yıllık Değişim
BIST BANKA	13,102	31,198	30,602	-2%	134%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	14,815	11,413	12,693	11%	-14%
BIST TİCARET	2,724	2,265	1,764	-22%	-35%
BIST 30	34,713	53,853	61,656	14%	78%
BIST 50	49,323	64,029	70,916	11%	44%
BIST 100	73,578	77,751	88,067	13%	20%
BIST HİZMETLER	22,011	18,829	21,283	13%	-3%
BIST MALİ	38,256	50,724	54,142	7%	42%
BIST SİNAİ	37,894	31,181	39,639	27%	5%
BIST TEKNOLOJİ	1,066	1,588	1,636	3%	53%
BIST TÜM	99,228	102,322	116,699	14%	18%

Milyon TL	2018 1. Çeyrek	2018 4.Çeyrek	2019 1. Çeyrek	Çeyrekse Değişim	Yıllık Değişim
BIST BANKA	88,922	142,741	153,641	8%	73%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	44,235	31,274	32,352	3%	-27%
BIST TİCARET	15,154	16,498	13,035	-21%	-14%
BIST 30	294,788	348,754	391,913	12%	33%
BIST 50	359,728	379,654	425,582	12%	18%
BIST 100	424,181	411,454	462,196	12%	9%
BIST HİZMETLER	129,179	105,749	127,421	20%	-1%
BIST MALİ	155,894	187,074	205,779	10%	32%
BIST SİNAİ	191,827	136,599	159,054	16%	-17%
BIST TEKNOLOJİ	20,743	30,070	26,149	-13%	26%
BIST TÜM	497,644	459,491	518,403	13%	4%

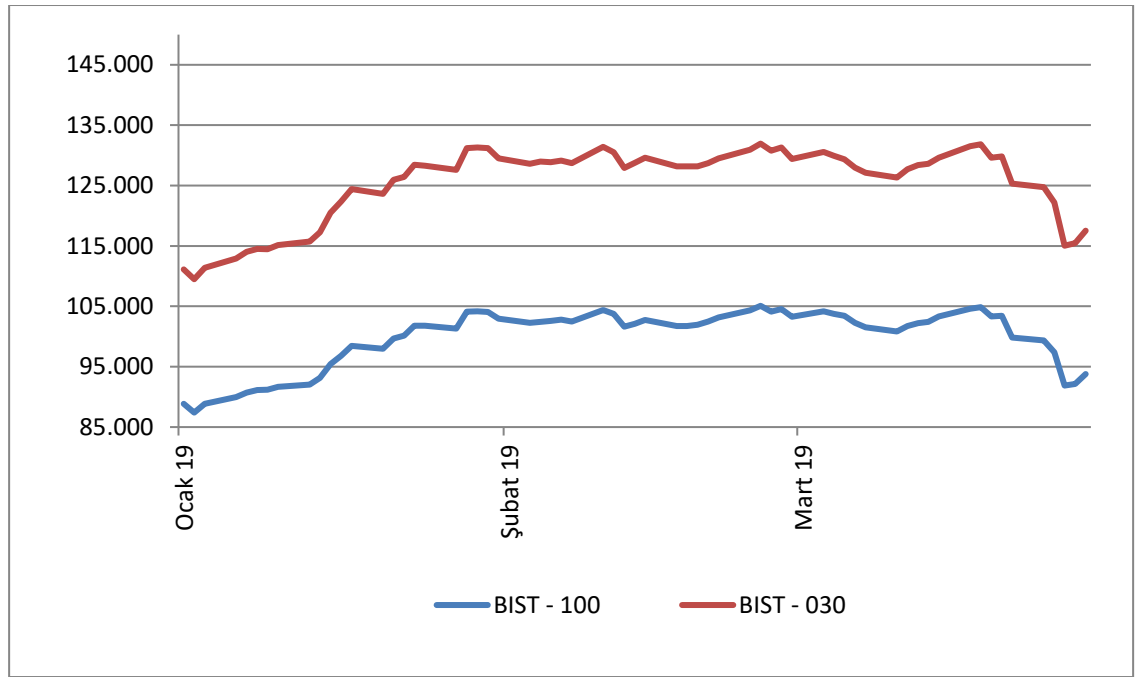
Milyon USD	2018 1. Çeyrek	2018 4.Çeyrek	2019 1. Çeyrek	Çeyrekse Değişim	Yıllık Değişim
BIST BANKA	23,353	25,706	28,635	11%	23%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	11,606	5,689	6,028	6%	-48%
BIST TİCARET	3,974	2,995	2,431	-19%	-39%
BIST 30	77,344	62,924	73,062	16%	-6%
BIST 50	94,375	68,540	79,346	16%	-16%
BIST 100	111,281	74,347	86,189	16%	-23%
BIST HİZMETLER	33,852	19,129	23,788	24%	-30%
BIST MALİ	40,933	33,791	38,359	14%	-6%
BIST SİNAİ	50,286	24,807	29,647	20%	-41%
BIST TEKNOLOJİ	5,473	5,404	4,887	-10%	-11%
BIST TÜM	130,544	83,131	96,680	16%	-26%

Yılın ilk çeyreğinde nominal bazda en büyük artış BIST Sınai endeksinde görülmüştür.

2019 yılının ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre BIST TÜM’de gerçekleşen nominal işlem hacmi %14 oranında artış göstermiştir. Önceki yılın aynı dönemine göre ise %18 oranında artmıştır.

Son çeyrekte TL bazında en yüksek artış %20 ile BIST Hizmetler endeksinde yaşanırken onu %16 ile BIST Sınai endeks takip etmiştir. Aynı dönemde BIST Ticaret endeksi ile BIST Teknoloji endeksinde gerçekleşen işlem hacimlerinde ise sırasıyla %21 ve %13’lük düşüşler görülmüştür.

Son bir yıllık dönem incelendiğinde TL ve nominal bazda en yüksek artış Banka endeksinde yaşanmıştır (sırasıyla %73 ve %134).

5. Yabancı İşlemleri – Net Giriş Çıkışlar

**2019 1. Çeyrekte
Banka endeksinin
liderliğinde toplam
278 mn ABD Doları
para girişi
yaşanmıştır.**

USD Milyon	2018 1. Çeyrek	2018 4. Çeyrek	2019 1. Çeyrek
BIST BANKA	(188)	76	341
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	(61)	(32)	129
BIST TİCARET	(20)	39	(28)
BIST 30	(873)	182	47
BIST 50	(914)	126	164
BIST 100	(848)	94	229
BIST HİZMETLER	(61)	20	(244)
BIST MALİ	(358)	50	502
BIST SİNAİ	(392)	(82)	25
BIST TEKNOLOJİ	40	71	(5)
BIST TÜM	(771)	59	278

2018 yılının ilk çeyreğinde ciddi para çıkışına sahne olan Borsa İstanbul, 2019 yılına güzel bir başlangıç yaparak ilk çeyreği 278 milyon ABD Doları net yabancı para girişi ile tamamlamıştır. İlk üç aylık periyotta TL'nin ABD doları karşısında değer kaybına rağmen para girişi olması, yılın geri kalanı için olumlu anlamda izlenmesi gereken bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde en yüksek para girişi 341 mn ile BIST Banka endeksinde olurken, en yüksek para çıkışı ise - 244 mn ABD Doları ile BIST Hizmetler endeksinde görülmüştür.

6. Uyruk Bazında İşlem Hacmi Dağılımı

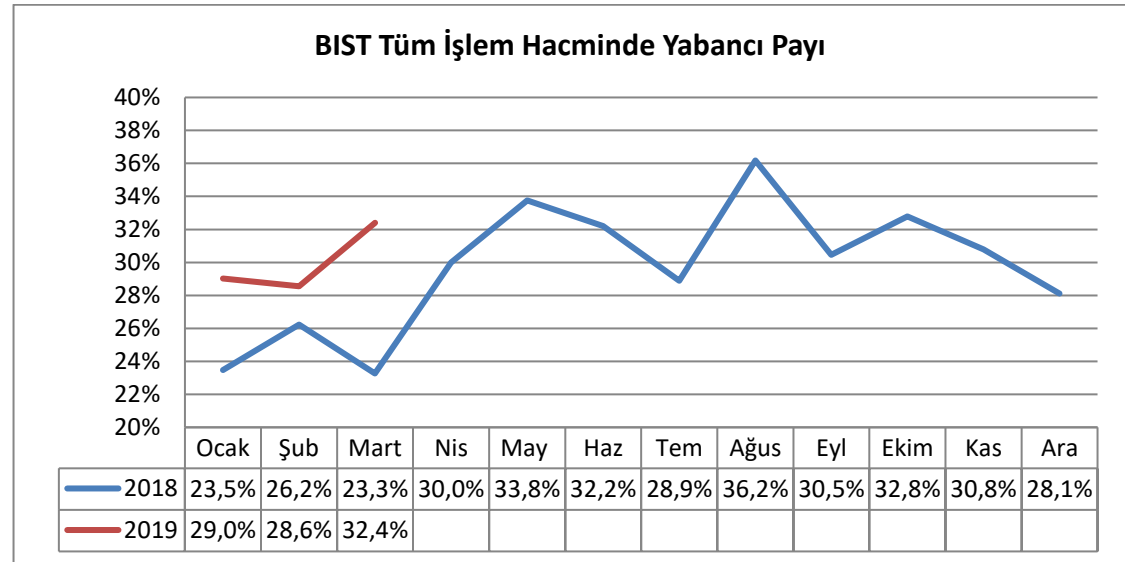
Yabancıların en yüksek işlem %51 ile BIST Ticaret'te, en düşük işlem hacmi ise %24 ile daha önceki dönemlerde de olduğu gibi BIST Teknoloji'de görülmüştür.

Yıl boyunca yabancıların en yüksek işlem hacmi Holding ve Yatırım'da, en düşük işlem hacmi ise Teknoloji'de gerçekleşmiştir.

ENDEKS	2019 1. Çeyrek		2018		2018 1. Çeyrek	
	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli
BIST-TÜM	30%	70%	30%	70%	24%	76%
BIST -030	36%	64%	35%	65%	33%	67%
BIST -050	35%	65%	34%	66%	30%	70%
BIST -100	33%	67%	32%	68%	27%	73%
BIST SİNAİ	25%	75%	26%	74%	19%	81%
BIST HİZMETLER	32%	68%	33%	67%	27%	73%
BIST TİCARET	51%	49%	43%	57%	30%	70%
BIST MALİ	34%	66%	33%	67%	29%	71%
BIST BANKA	36%	64%	35%	65%	36%	64%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	40%	60%	37%	63%	25%	75%
BIST TEKNOLOJİ	24%	76%	21%	79%	19%	81%

Yabancı yatırımcıların BIST TÜM işlem hacmindeki payı ilk çeyrekte ortalama %30 olarak, geçen yılın 6 puan üzerinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde BIST TÜM yabancı payı en yüksek seviyesine %32,4 ile Mart ayında ulaşmıştır. Tüm endeksler ve aylar bazında en yüksek yabancı payı %58,6 ile Mart ayında BIST Ticaret'te, en düşük ise Ocak'ta %20,3 ile BIST Teknoloji'de gerçekleşmiştir. Yabancı işlem payı yılsonuna göre BIST Ticaret (8,7 puan), BIST Holding ve Yatırımlar (2,9 puan) ve BIST Teknoloji (3,2 puan) artmıştır. Diğer endekslerde daha sınırlı artışlar ve azalışlar görülürken, en fazla düşüş 1,6 puanla BIST Hizmetler'de görülmüştür.

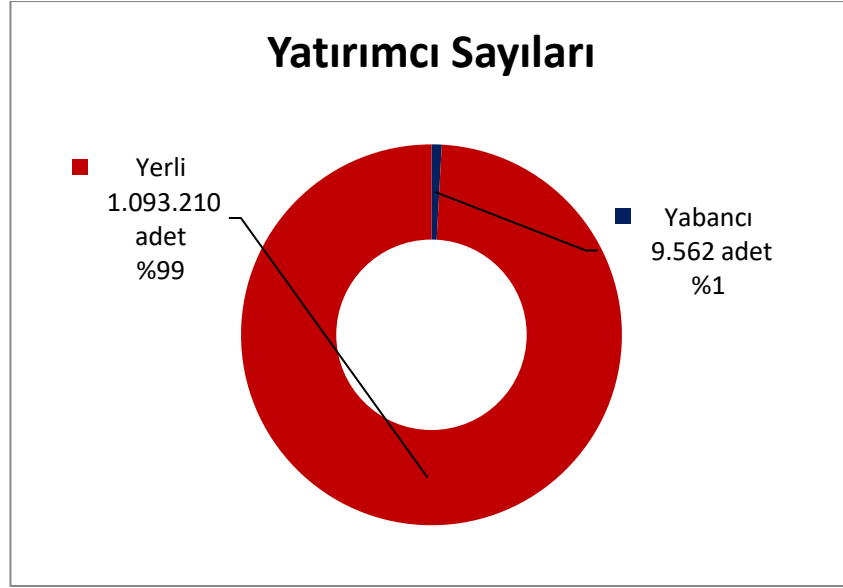
2019'un ilk çeyreğinde Borsa İstanbul'da işlem hacminin %70'i yerli yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmiştir.

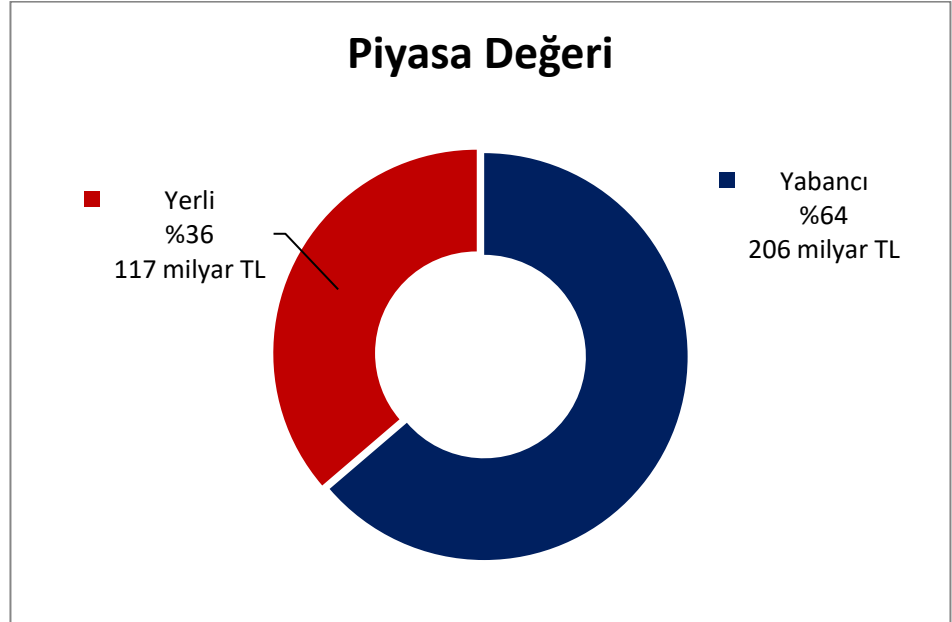
7. Uyruk Bazında Yatırımcı Sayısı ve Piyasa Değeri

**Mart itibarıyla
Borsa İstanbul'daki
1 milyon 171 bin
yatırımcının %99,2'si
yerlidir.**

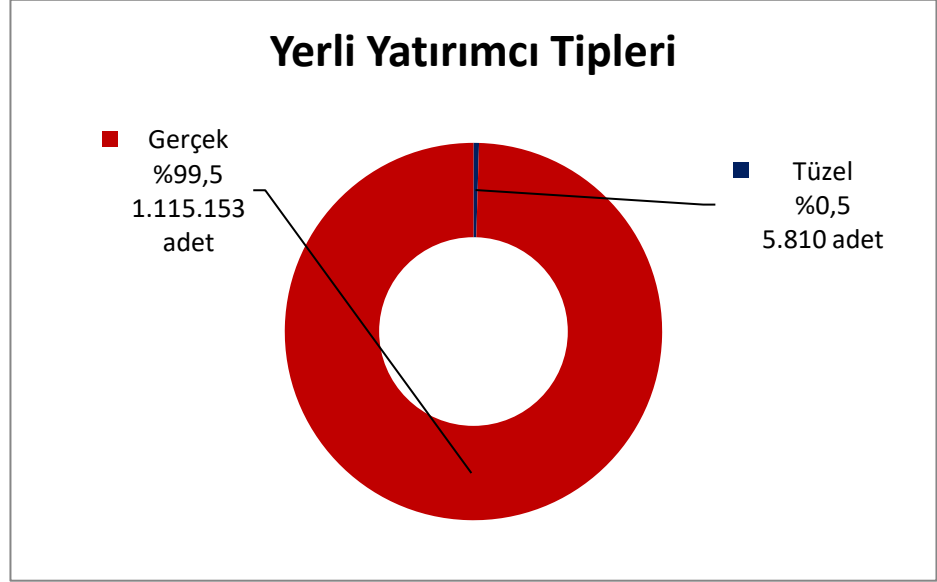
İlk çeyrek sonunda Borsa İstanbul'daki toplam yatırımcı sayısı yıl sonuna göre azalarak 1 milyon 170 bin 725 adet olmuştur. Azalış yerli tüzel ve gerçek yatırımcılar ile yabancı gerçek yatırımcılardan kaynaklanmıştır.

Ocak-Mart döneminde BIST Tüm işlem hacminde %30 paya sahip olan yabancı yatırımcıların piyasa değerindeki payı %64 olmuştur. Yabancıların elindeki hisse senetlerinin toplam değeri 206 milyar TL'dir.

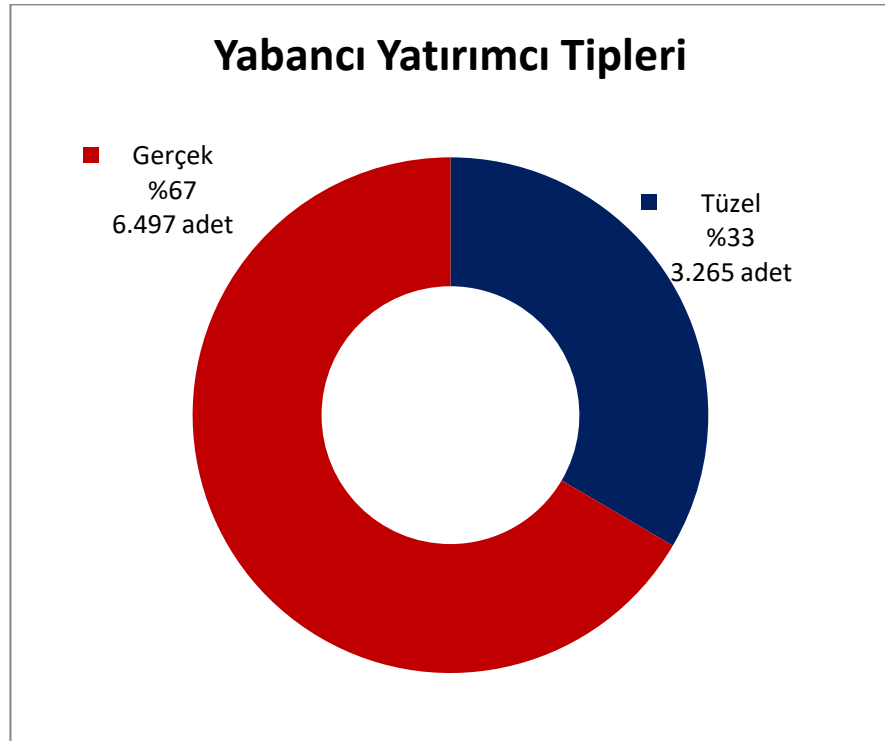

Yerli yatırımcıların %99,5'ini oluşturan bireysel yatırımcılar, yerli portföy değerinin %54'ünü elinde bulundurmaktadır.

Yabancı yatırımcılar içinde kurumsal yatırımcıların payı %33'tür.

Toplam yatırımcı sayısının %0,8'ini oluşturan yabancı yatırımcıların işlem hacmindeki payı %30, piyasa değerindeki payı ise %64 olmuştur.

8. Endeks ve Uyruk Bazında Yatırımcı Sayıları

Yatırımcı Sayısı	Mar.19		Mar.18		Ara.18	
	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli
BIST TÜM	9.600	1.122.713	9.467	1.053.585	9.567	1.130.218
BIST 100	8.900	951.392	8.597	892.727	8.850	964.274
BIST 30	6.083	715.795	5.900	661.540	6.062	717.570
BIST 50	6.592	806.460	6.366	754.753	6.515	821.148
BIST SİNAİ	4.517	628.161	4.477	581.267	4.494	637.413
BIST HİZMETLER	3.719	411.435	3.651	370.935	3.679	403.764
BIST MALİ	6.946	630.596	6.981	612.352	6.925	638.639
BIST TEKNOLOJİ	1.025	155.983	1.015	124.037	1.006	157.875
BIST TİCARET	1.748	95.429	1.702	91.115	1.684	97.264
BIST BANKA	3.371	324.845	3.505	300.071	3.394	336.759
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	4.826	302.618	4.873	309.394	4.804	306.285

Eylül 2018’de düşüş göstermiş olan BIST Tüm’ deki yabancı yatırımcı sayısı, Aralık 2018’den sonra Mart 2019’da da artarak 9.600 adet olmuştur. Yılsonuna göre BIST-100’de 50 adet artış görülürken, BIST Banka dışındaki tüm endekslerde sayı yükselmiştir.

9. Endeks ve Uyruk Bazında Portföy Değerleri (Milyar TL)

Portföy Değeri Milyar TL	Mar.19		Mar.18		Aralık.18	
	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli
BIST TÜM	206	114	235	130	204	109
BIST 100	170	86	207	97	163	83
BIST 30	144	55	170	54	139	53
BIST 50	161	71	190	74	149	69
BIST SİNAİ	57	45	67	51	52	41
BIST HİZMETLER	42	20	52	26	47	19
BIST MALİ	104	45	114	49	102	43
BIST TEKNOLOJİ	3	5	3	5	3	6
BIST TİCARET	19	6	17	9	22	6
BIST BANKA	68	18	76	18	68	18
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	31	16	31	18	29	15

İlk çeyrekte geçen yılın aynı dönemine göre hem yerli hem de yabancı yatırımcıların sahip olduğu portföy değerleri endekslerin çoğunluğunda azalmıştır. Sadece yerli yatırımcıların BIST 30 ve BIST Teknoloji, yabancı yatırımcıların da BIST Teknoloji ve BIST Ticaret portföyleri artmıştır. Yılsonuna göre ise yerli yatırımcıların tüm endekslerdeki portföy değeri artarken, yabancıların BIST Hizmetler ve BIST Ticaret portföylerinde düşüş olmuştur.

10. Yabancı Yatırımcıların Portföy Değeri ve Yatırımcı Sayısı Sıralaması

**ABD’de yerleşik
1.243 adet
yatırımcı toplam
yabancı
yatırımların
%31’ine sahiptir.**

Adres Ülkesi	Portföy Değeri (Milyon \$)	Payı
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	11.368	31%
BİRLEŞİK KRALLIK	5.126	14%
LÜKSEMBURG	2.590	7%
RUSYA FEDERASYONU	2.415	7%
KATAR	1.970	5%
İRLANDA	1.396	4%
SİNGAPUR	1.017	3%
HOLLANDA	952	3%
CAYMAN ADALARI	758	2%
KANADA	685	2%
DİĞER	8.284	23%

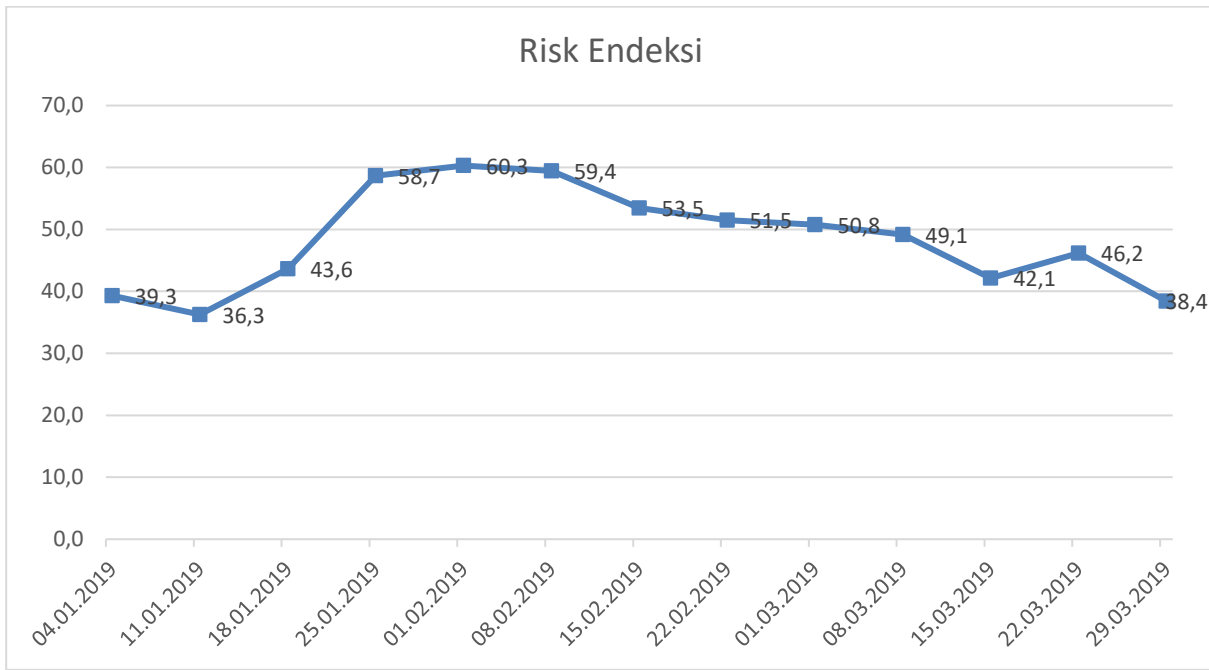
2019’un ilk çeyreğinde de Borsa İstanbul’da en yüksek portföy değerine sahip ilk iki ülkenin değişmediği ve ABD ve İngiltere olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 2018’in son çeyreğine göre Lüksemburg’un artan alımları ile Rusya Federasyonu’nu ve Katar’a göre sıralamada yükselerek üçüncü ülke konumuna ulaştığı görülmektedir.

11. Menkul Kıymet Bazında Yatırımcı Sayısı ve Piyasa Değeri

Menkul Kıymet Türü	2018 MART		2019 MART	
	Yatırımcı Sayısı	Piyasa Değeri (Milyon TL)	Yatırımcı Sayısı	Piyasa Değeri (Milyon TL)
Borsa Yatırım Fonu	2.157	154	3.344	272
Devlet İç Borçlanma Araçları	40.103	231.074	72.058	198.133
Diğer Menkul Kıymetler	5.793	8.524	10.485	20.908
Fon	3.030.924	61.363	2.906.046	74.045
Özel Sektör Borçlanma Araçları	75.867	74.915	76.459	85.914
Pay Senedi	1.126.923	921.376	1.183.981	807.438
Yapılandırılmış Ürünler	5.532	72	6.019	66
Toplam		1.297.478		1.186.778

12. Risk İştahı Endeksi

Aşağıda MKK tarafından 2019 yılının ilk çeyrek döneminde açıklanan Yatırımcı Risk İştahı Endeksi (RISE) ile ilgili yorumlar yer almaktadır. 2019 Ocak-Mart döneminde RISE ortalama değeri 48,4 olarak hesaplanmıştır. RISE eşik değeri 50 olarak kabul edildiğinden, bu dönem ortalaması eşik değerinden düşük olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılının Ocak ayı nispeten düşük bir ortalama ile başlamış olup, Ocak ayı sonunda ortalama eşik değer üzerine çıkmıştır. Mart ayının ilk haftasına kadar RISE değeri eşik değer üzerinde seyretmiş son 1 ay içerisinde ise düşüş eğilimi göstermiştir. 2019 yılının ilk çeyreğinde en yüksek değer 1 Şubat 2019 tarihinde 60,3 en düşük değer ise 11 Şubat 2019 tarihinde 36,3 olarak gözlemlenmiştir. RISE değeri döneme 39,3 değeri ile başlamış olup, 38,4 değeri ile kapatmıştır.

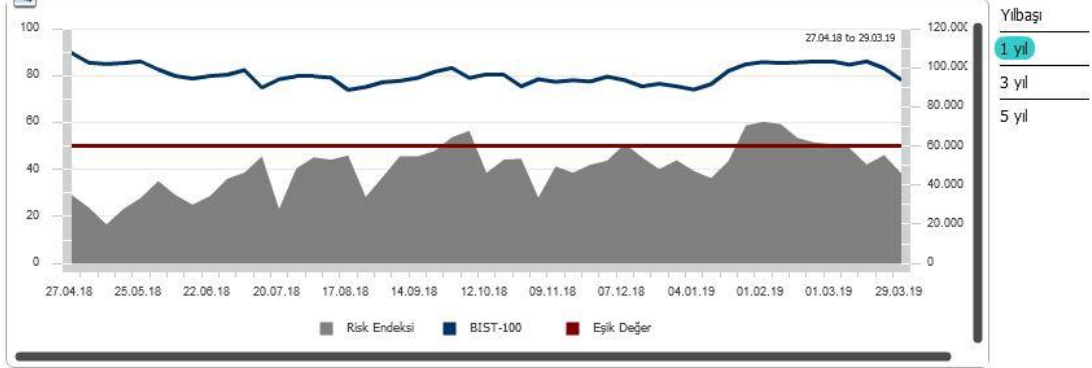

2019 yılının ilk çeyreğindeki BIST-100 Endeksi trendine bakıldığında, 11 Ocak 2019-8 Şubat 2019 tarihleri arasında RISE ve BIST-100'ün benzer yönlerde hareket ettikleri görülmektedir. 8 Şubat 2019-22 Mart 2019 tarihleri arasında ise ters yönde hareket eden endeksler 22 Mart 2019 itibarıyla benzer düşüş yönünde hareket ederek dönemi kapatmışlardır. RISE değerleri yabancı yatırımcı kırılımında incelendiğinde 8 Şubat 2019 tarihinde, BIST 100 Endeksi ile ters yönde hareket etmeye başladığı görülmektedir. Bu tarihteki yabancı yatırımcı oranının %64,14 olduğu göz önüne alındığında RISE tüm yatırımcılar değerleri ile BIST-100 Endeksi arasındaki farklı yönlü hareketlerin yabancı yatırımcı ağırlığından kaynaklandığı düşünülmektedir. RISE değerleri yerli yatırımcı kırılımında incelendiğinde ise iki endeks arasındaki farkın yabancı yatırımcılar kadar fazla olmadığı görülmektedir.

RISE DEĞİŞİM METODU

RISE SEVİYE METODU

☒ Tüm Yatırımlar ☐ Yerli Yatırımlar ☐ Yabancı Yatırımlar ☐ Yerli Gerçek Kişiler ☐ Yerli Tüzel Kişiler ☐ Yerli Fonlar ☐ Nitelikli Yatırımlar

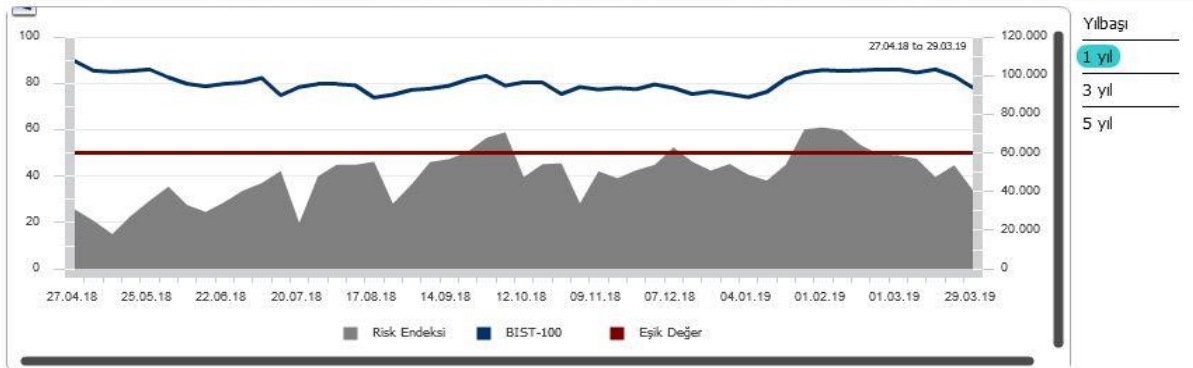

Son Değer	38,4	Sene Başına Göre Değişim (%)	(2,28)
Bir Hafta Öncesine Göre Değişim (%)	(16,77)	Aylık En Düşük Değer	29.03.2019 38,4
Bir Ay Öncesine Göre Değişim (%)	(24,32)	Aylık En Yüksek Değer	01.03.2019 50,8
Üç Ay Öncesine Göre Değişim (%)	(2,28)	Yıllık En Düşük Değer	11.01.2019 36,3
Bir Yıl Öncesine Göre Değişim (%)	9,83	Yıllık En Yüksek Değer	01.02.2019 60,3

RISE DEĞİŞİM METODU

RISE SEVİYE METODU

☐ Tüm Yatırımlar ☐ Yerli Yatırımlar ☒ Yabancı Yatırımlar ☐ Yerli Gerçek Kişiler ☐ Yerli Tüzel Kişiler ☐ Yerli Fonlar ☐ Nitelikli Yatırımlar

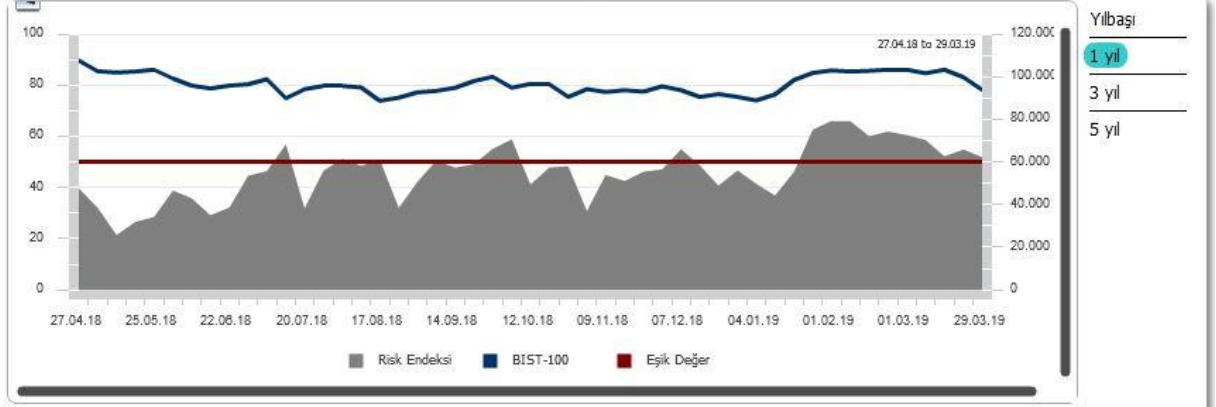

Son Değer	33,9	Sene Başına Göre Değişim (%)	(16,55)
Bir Hafta Öncesine Göre Değişim (%)	(24,09)	Aylık En Düşük Değer	29.03.2019 33,9
Bir Ay Öncesine Göre Değişim (%)	(30,84)	Aylık En Yüksek Değer	01.03.2019 49,1
Üç Ay Öncesine Göre Değişim (%)	(16,55)	Yıllık En Düşük Değer	29.03.2019 33,9
Bir Yıl Öncesine Göre Değişim (%)	10,33	Yıllık En Yüksek Değer	01.02.2019 61,1

RISE DEĞİŞİM METODU

RISE SEVİYE METODU

☐ Tüm Yatırımlar ☒ Yerli Yatırımlar ☐ Yabancı Yatırımlar ☐ Yerli Gerçek Kişiler ☐ Yerli Tüzel Kişiler ☐ Yerli Fonlar ☐ Nitelikli Yatırımlar

Son Değer	51,9	Sene Başına Göre Değişim (%)	25
Bir Hafta Öncesine Göre Değişim (%)	(5,37)	Aylık En Düşük Değer	29.03.2019 51,9
Bir Ay Öncesine Göre Değişim (%)	(14,23)	Aylık En Yüksek Değer	01.03.2019 60,5
Üç Ay Öncesine Göre Değişim (%)	25,29	Yıllık En Düşük Değer	11.01.2019 36,9
Bir Yıl Öncesine Göre Değişim (%)	9,02	Yıllık En Yüksek Değer	01.02.2019 66,1

13. Türkiye’de İhraç Edilen Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Döviz Cinsi Bazlı Dağılımı (Kümülatif)

Nominal Değer (Milyon)	1Ç 2019	2018	1Ç 2018	Yıllık Değişim	Yıl Sonuna Kıyasla Değişim
Türk Lirası	106.989	91.030	83.976	27%	18%
Euro	5	5	9	-44%	0%

Döviz Türü	1Ç 2019		2018		1Ç 2018	
	İhraççı Sayısı	ISIN Sayısı	İhraççı Sayısı	ISIN Sayısı	İhraççı Sayısı	ISIN Sayısı
Türk Lirası	141	867	147	741	154	953
Euro	1	1	1	1	2	2

Türkiye’de ihraç edilen özel sektör borçlanma araçlarının döviz cinsi dağılımına bakıldığında 2019’un ilk çeyreğinde Türk Lirası cinsinden borçlanma araçları hacmi yıllık bazda %27; 2018 yılsonuna kıyasla ise %18 artış kaydetmiştir. Yıllık bazda %27 seviyesinde gerçekleşen nominal değer artışına rağmen ISIN sayısında gözlemlenen düşüş daha yüklü miktarlarda ihraçlar yapıldığına dikkat çekmektedir.

Türk Lirasının Euro ve Dolar karşısındaki değer kaybı, bu para birimlerinde ihraçların maliyetlerini artırmıştır. 2018’in ilk çeyreğinde mevcut olan Euro bazında iki ihraçtan birinin 2018 yılının son çeyreğinde vadesini tamamlaması sonrasında bu döviz cinsinden yeni bir ihraç gerçekleştirilmemiştir. Bu sebeple Euro cinsinden borçlanma araçları hacmi 1Ç2018’e kıyasla %44 daralmıştır. Yukarıda kıyaslamaya tabi tutulan dönemlerde Türkiye’de ihraç edilen ABD doları cinsinden özel sektör borçlanma aracı bulunmamaktadır.

14. Türkiye’de İhraç Edilen Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Döviz Cinsi Bazında Kıymet Tipi Dağılımı (Kümülatif)

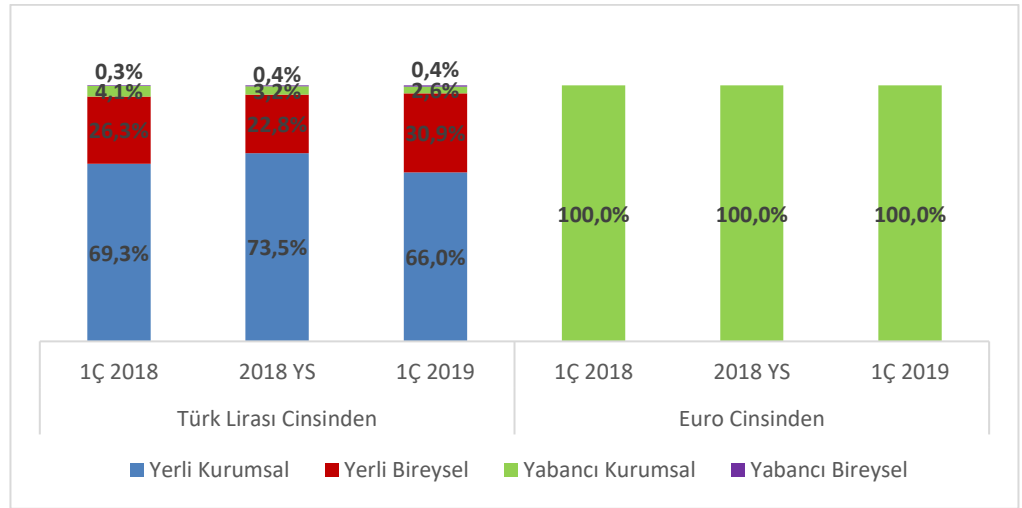
Türk Lirası (Milyon)	1Ç 2019	2018 YS	1Ç 2018	Yıllık Değişim	Yıl Sonuna Kıyasla Değişim
Alım Satıma Dayalı Kira Sertifikası	275	250	300	-8%	10%
Finansman Bonosu	52.176	38.988	50.732	3%	34%
İpotek Teminatlı Menkul Kıymet	2.000	2.000	0	100%	0%
Ortaklığa Dayalı Kira Sertifikası	70	100	100	-30%	-30%
Özel Sektör Tahvili	16.385	16.857	19.064	-14%	-3%
Paya Dönüştürülebilir Tahvil	170	170	170	0%	0%
Sahipliğe Dayalı Kira Sertifikası	257	525	214	20%	-51%
Sermaye Benzeri Borçlanma Aracı	16.000	15.900	2.925	447%	1%
Varlığa Dayalı Menkul Kıymet	5.629	4.590	1.305	331%	23%
Varlık Teminatlı Menkul Kıymet	180	523	742	-76%	-66%
Yapılandırılmış Borçlanma Aracı	1.737	502	2.709	-36%	246%
Yönetim Sözleşmesine Dayalı Kira Sertifikası	12.110	10.625	5.715	112%	14%

Euro (Milyon)	1Ç 2019	2018 YS	1Ç 2018	Yıllık Değişim	Yıl Sonuna Kıyasla Değişim
Özel Sektör Tahvili	0	0	4	-100%	0%
Sahipliğe Dayalı Kira Sertifikası	5	5	5	0%	0%

Türkiye’de ihraç edilen borçlanma araçlarının Türk Lirası cinsinden kıymetlerin neredeyse yarısı finansman bonolarından oluşmaktadır. 2019’un ilk çeyreğindeki dağılım incelendiğinde finansman bonolarını özel sektör tahvillerinin ve sermaye benzeri borçlanma araçlarının takip ettiği görülmektedir. Yıllık bazda dağılımı değişimleri incelendiğinde 1Ç 2019’da en çok tercih edilen araçlar sırasıyla sermaye benzeri borçlanma araçları, varlığa dayalı menkul kıymet araçları ve yönetim sözleşmesine dayalı kira sertifikaları olmuştur. 2018 yılsonu ile kıyaslandığında ise, son çeyrekte en çok yapılandırılmış borçlanma araçlarında artış kaydedilmiştir. Varlık teminatlı menkul kıymetler yıllık bazda da çeyreklik bazda da azalış göstermektedir.

1Ç 2018’de mevcut araçlardan özel sektör tahvilinin vadesini tamamlayarak piyasadan çekilmesi sonrasında bu tipte yeni bir ihraç gerçekleştirilmemiştir. Euro cinsinden sahipliğe dayalı kira sertifikasının nominal değeri sabittir.

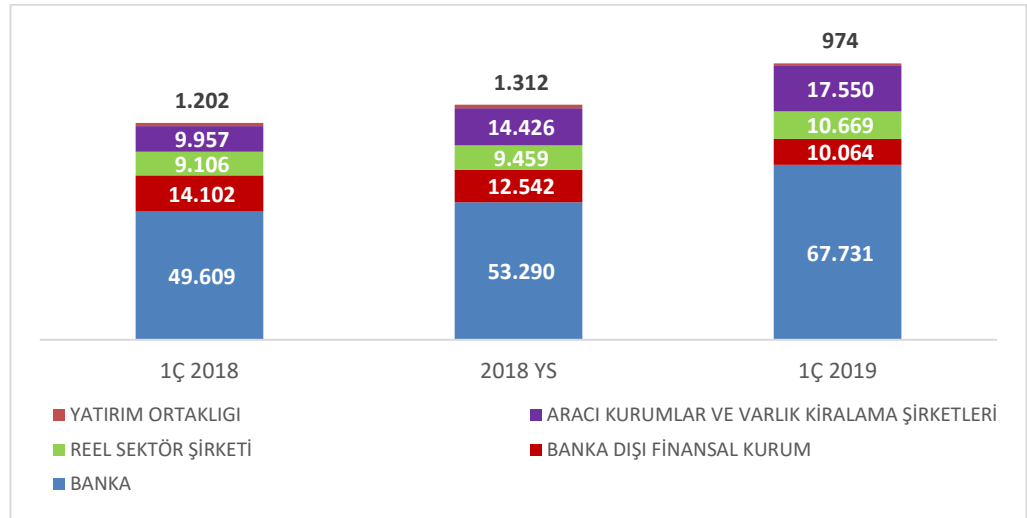
15. Türkiye’de İhraç Edilen Özel Sektör Borçlanma Araçlarına Yatırım Yapan Yatırımcıların Uyruk ve Kimlik Tipi Bazında Dağılımı (Kümülatif)

1Ç 2019’da, yerli kurumsal ve yerli bireysel yatırımcıların Türk Lirası cinsinden ihraç edilen özel sektör borçlanma araçlarındaki payları sırasıyla yaklaşık %66 ve %31 seviyesindedir. Yabancı bireysellerin payları yıllık bazda yatay bir artış kaydederken; yabancı kurumsal yatırımcıların payı gerilemiştir.

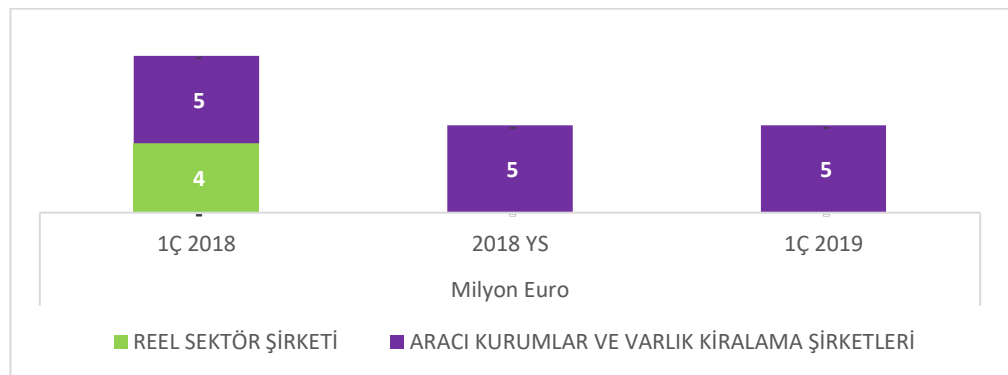
Yukarıda karşılaştırmalı olarak sunulan üç dönemde de Euro bazlı ihraçların tamamında yabancı kurumsal yatırımcılar yer almaktadırlar.

16. Türkiye’de İhraç Edilen Türk Lirası Cinsinden Özel Sektör Borçlanma Araçlarının İhraççı Bazında Tarihsel Hacimleri (Kümülatif)

1Ç 2019’da Türk Lirası cinsinden toplam ihraçlar içerisinde nominal tutarları daha düşük olmasına rağmen aracı kurumlar ve varlık kiralama şirketlerinin gerçekleştirdiği ihraçlarda %76 ile yıllık ve %22 ile çeyreklik bazda en yüksek artışlar kaydedilmiştir. 1Ç 2019’da toplam ihraçların %63’ünü gerçekleştiren bankaların ihraçları ise yıllık bazda %37 ve 2018 yıl sonuna kıyasla %27 artarak, toplam nominal ihraç artışına öncülük etmiştir. 1Ç 2018’e ve 2018 yıl sonuna kıyasla 1Ç 2019’da banka dışı finansal kurumların ve yatırım ortaklıklarının ihraç hacimlerinin gerilemiştir.

17. Türkiye’de İhraç Edilen Euro ve ABD Doları Cinsinden Özel Sektör Borçlanma Araçlarının İhraççı Bazında Tarihsel Hacimleri (Kümülatif)

Euro cinsinden ihraç edilmiş reel sektör şirketi tahvili 4Ç 2018’de vadesini tamamlamıştır. 2018 yılsonu itibariyle piyasada Euro cinsi borçlanma aracı

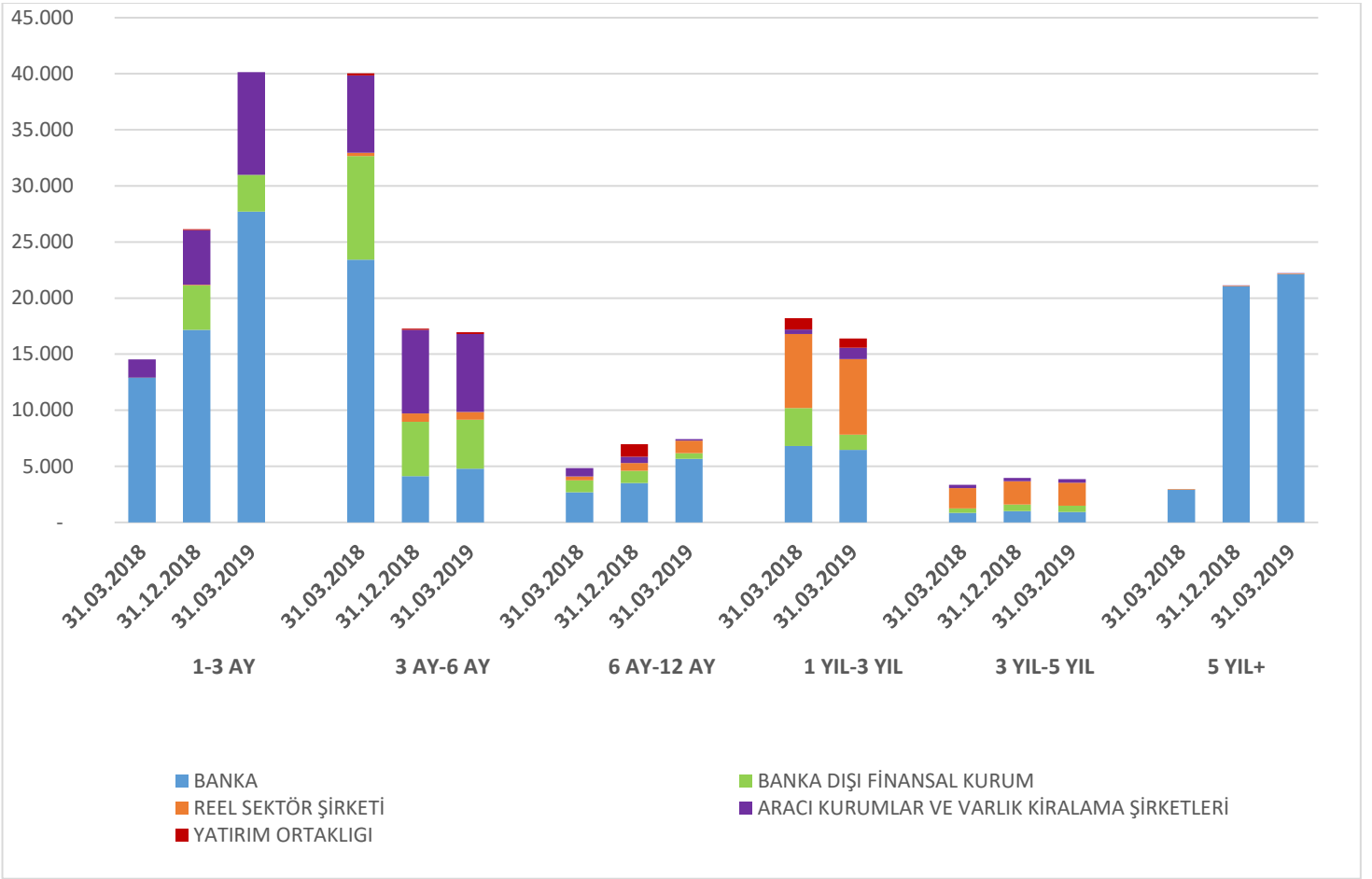
olarak sadece bir tahvil bulunmakta ve çeyreklik/yıllık bazda hacim değişimi göstermemektedir.

18. Türkiye’de İhraç Edilen Türk Lirası Cinsinden Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Vade Bazında Tarihsel Hacimleri (Kümülatif)

Milyon TL	1Ç 2019	2018	1Ç 2018	Yıllık Değişim	Yıl Sonuna Kıyasla Değişim
1-3 AY	40.135	26.150	14.540	176%	53%
3 AY-6 AY	16.956	17.280	40.043	-58%	-2%
6 AY-12 AY	7.428	5.851	4.841	53%	27%
1 YIL-3 YIL	16.399	16.658	18.203	-10%	-2%
3 YIL-5 YIL	3.857	3.978	3.361	15%	-3%
5 YIL+	22.214	21.114	2.988	644%	5%
Toplam	106.989	91.030	83.976	27%	18%

1Ç 2018’de toplam ihraçların sadece %4’ünü oluşturan 5 yıldan uzun vadeli borçlanma araçlarının payı 2018 yılsonunda ve 1Ç 2019’da %20’nin üzerinde seyretmektedir.

Kısa vadeli ihraçların toplam ihraçlar içindeki payı %60 seviyesinde gerçekleşmiştir.

1 yıla kadar vadeli araçların hacim artışları kıyaslandığında yıllık bazda en fazla artış %180 ve %75 ile toplam hacim içerisinde payları %10 olan reel sektör şirketlerinin ve %16 olan aracı kurumlar ve varlık kiralama şirketlerinin gerçekleştirdiği ihraçlarında gözlemlenmektedir. Toplam hacmin %60'tan fazlasını oluşturan banka ihraçlarında ise 1 yıl kadar vadeli araçların hacmi sadece %2 daralırken; 5 yıldan uzun vadeli araçların hacmi %657 seviyesinde artmıştır.